

Κώστας Στεργιόπουλος

Κάποτε είχε πάει συστημένος στον Μαλακάση ένας επίδοξος νέος ποιητής, του άφησε μερικά ποιήματά του και τον παρακάλεσε να του πει τη γνώμη του. Όταν ξαναπήγε, ο Μαλακάσης έμεινε να τον κοιτάζει σκεπτικός, χωρίς ν' αρθρώνει λέξη.

— Είναι καλά; ρώτησε ανήσυχος ο νέος ποιητής.

— Όχι, απάντησε κοφτά ο Μαλακάσης.

— Είναι κακά; ξαναρώτησε εκείνος.

— Ούτε και τόσο κακά.

— Τότε τι είναι; απόρησε αυτός.

Ο Μαλακάσης στάθηκε ξανά για λίγο σκεπτικός.

— Είναι περιττά! είπε τέλος.

Με την κρίση αυτή, δίχως να το έχει συνειδητοποιήσει, ο Μαλακάσης διατύπωνε ήδη έναν αισθητικό κανόνα, που ισχύει για όλες τις τέχνες και για όλους τους καιρούς. Πραγματικά, ανάμεσα στο ωραίο και το άσχημο, υπάρχει το ουδέτερο – και τούτο αποτελεί τη μάστιγα κάθε αξιολόγησης. Συγκχέει τα όρια, επιδρά στις αξίες που πλησιάζουν την περιοχή του, ενεργεί παραπλανητικά, ώστε να νομίζουμε πως του ανήκουν και όποια έργα δεν συλλαμβάνουμε την αξία τους, ενώ αντίθετα γίνεται αφορμή κάποια άλλα να μας ξεγελούν πως βρίσκονται μια βαθμίδα πιο πάνω. Η πληθώρα των ουδέτερων έργων αμβλύνει το αισθητήριό μας, με αποτέλεσμα να αδικούμε καμιά φορά όσα στέκουν πιο ψηλά και, γενικότερα, να δοκιμάζουμε μια δυσφορία, που εξομοιώνει στα μάτια μας όλες τις προσπάθειες. Ο ποιητικός αυτός κόρος έχει βλάψει περισσότερο τη νεοτερική ποίηση, και δεν ξέρουμε μήπως γίνει τελικά η αιτία να χαθούν και περιπτώσεις άξιες για καλύτερη τύχη.

Η ποίηση της παράδοσης είχε σταθερά εξωτερικά γνωρίσματα: το μέτρο, την ισοσυλλαβία του στίχου, την ομοιοκαταληξία. Είχε σταθερά επίσης χαρακτηριστικά και στην ανάπτυξη του περιεχομένου: το θέμα, τη λογοκρατική συνάρτηση των εννοιών και των εικόνων, το αίσθημα που γίνεται λόγος. Η νεοτερική ποίηση ξεφεύγει απ' όλα αυτά. Κάθε ποίημα αποτελεί και μια στιχουργική εξαίρεση. Στην πραγματικότητα, ο ποιητής νομοθετεί ρυθμό και κίνηση. Είναι, δηλαδή, δημιουργικότερος στο σημείο τούτο απ' τον πα-

* Κείμενο που διάβασε κατά την τελετή αναγόρευσής του σε επίτιμο διδάκτορα του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών στις 19 Δεκεμβρίου 2014.